

FENYVESI ATTILA
CSAPONGÓ GONDOLATOK? (2)

A teremtésnek születésnek értelme, s célja van. Az élet küzdelmes, de nagyszerű küldetés, egy olyan út, amelyet mindenkinek végig kell járnia. A Földi élet véges, de a halállal nem ér véget.

A születéssel megkezdjük küldetésünket. Mindenkiben ott lakozik a jó, és egyidejűleg jelen van a rossz. Életünk során a kettő közül melyik érvényesül, az csakis rajtunk múlik.

A jók cselekedetei segítenek a rosszak mutatják árnyoldalainkat.

Az ember életében csak egyszer és egyetlen csillagot választ magának. Ez a választás elkíséri egész földi valóját és azon túl is megmarad. Senki sem tudhatja, hogy mikor és mi alapján választ, ez mindenkinél más és más „szempontok” alapján történik. Van, aki a legfényesebbet kedveli, azt, amelyik mindig ragyogva mutatja önmagát. Sokan nem gondolnak arra, hogy a valódi csillagok rejtik magukat, még születőben vannak, halványnak sejtlenek, néha a szürkeségbe burkolódnak, de annál tisztábban mutatják a helyes utat. Valójában a „csillagválasztásnál” nem a mi kívánságunk teljesül, mert földi létünkkel magunkba hordozzuk csillagunkat, és megérkezésünket a csillagunknak köszönhetjük. A csillagok is élnek, mint az emberek: keletkeznek és megszűnnek, de az ő életük más léptékkal van elrendelve.

Ha az ember a csillagához felnéz, és a kezét a szeme és a csillaga közé helyezi, úgy érzi, megfoghatja a saját fényességét. Határozottan tudja, hogy ez érzéki csalódás, mégis jó érzéssel tölti el az elérhetőség reménye.

Sokszor előfordul, hogy kimegyünk az éjszakába, keressük az égi fényt, de nem láthatjuk, mert felhő takarja, és nem láthatjuk akkor sem, ha a föld másik oldalán tartózkodunk. Az igazi csillagok előtt ilyenkor sem létezik akadály, mert a láthatatlan sugarai áttörnek mindent, és éjjel-nappal követnek bennünket, és mi földiek bármerre is járunk, a kiválasztott örökké velünk van, karöltve haladunk, együtt érez velünk: örömünk láttán szikrázva mosolyog, míg bánatunk újabb és újabb

barázdát váj felszínén. Ha a felhők takarásban is tartják a „kedvencünket”, ott belül, a lelkünkben mindig láthatjuk. Az idő változik, és előbb vagy utóbb szemünkkel csodálhatjuk azt a mennyei fényt, amely folyton táplál.

Én is megtaláltam a csillagom. Megmondta, mit tettem jól és mit cselekedtem rosszul. Nagyon sok mindenben meggyőzött. Mint, minden földi halandó én is azt hittem, hogy megfoghatom a csillagom, és már testközelben volt, amikor rá kellett ébrednem, a csillagomat láthatom, de soha nem érinthetem, mert valóban érzékeim csalárdsága az eredmény. A csillagokra csak felnézni lehet, előttük nem kell meghajolni, mert mindent tudnak, elegendő a pillantásunk, mely maga a tisztelet.

Nincs jó és rossz csillag, abból csak angyali létezik, az meg Égi eredetű.

Van egy nagyon fontos, amiről mindannyian megfeledkezünk. A földön sok milliárdan élünk és gyakran előfordul, hogy egy csillagot többen is kiválasztunk magunknak, de a kiválasztott soha nem fog cserbenhagyni, mindenkinek ugyanazzal a ragyogással tündököl. Csupán észre kell vennünk a sugarakat, és a csillagunk megmutatja a helyes utat, örökké velünk van: jóban és rosszban, örömben és fájdalomban, bezártságban és szabadságban.

Nem új gondolat, mikor azt állítom: a szabadságnak több jelentése is van, és bátran kijelenthetem, hogy e szó (vagy fogalom) hallatán mindenkinél más képzet jelenik meg.

A harc béklyójában mi fogalmazódik meg elsőként? – a béke, a békesség iránti vágy. Ez egyes nép, vagy nemzet esetében azonos lehet (adott időben, és helyzetben) a szabadság iránti vágygal.

A fogságban, vagy börtönben lévő, vagy onnan szabadult ember számára a szabadság mozgásteret jelent, a kötöttségek nélküli helyváltoztatás lehetősége válik fontossá.

Léteznek sokan, akik már azt is szabadságnak élik meg, amikor a napi munkájuk befejezése után, viszonylagos kötöttség mellett a családjuk körében tevékenykedhetnek.

Sajtószabadság, szólásszabadság, cselekvés szabadsága, stb.! Szerintem ezek mögött rengeteg kötöttségnek kellene rejtőznie, amelyben nagyon sok etikai, erkölcsi normáknak szükségeltetne eleget tenni, olyan elvárásoknak, amelyekkel nem jogszabályi elvárásoknak, hanem más embernek, embercsoport minimális érdekeinek kellene megfelelni. Nem lehetne olyan írásokat közzétenni, nem tisztességes olyan szónoklatokat elmondani, nem becsületes olyan tetteket végrehajtani, amelyekkel egyes emberek, egyes társadalmi rétegek, csoportok érzületeiben sérelmet ejthetünk.

Az én értelmezésemben mit jelent a szabadság? – Azt, hogy kedvem szerint cselekedjek: tegyek valamit, vagy ne tegyek, kívánalmaim szerint viselkedjek. Tehetem ezt? – Nem! Nem, mert csak addig „terjeszkedhetem”, amíg más élőlény érdekeit, értékeit nem sértem meg, az önként vállalt köteleket nem rúgom fel, ugyanis ha megsértek valakit a saját szabadságjogomon, akkor annak a valakinek – közvetve, vagy közvetlenül – a lelki léte sérül. Ez pedig, a VALAKI szabadságjogát veszélyezteti. Az egyéni szabadságot csak meghatározott kordák között élvezhetjük. A korlátok sokszor nincsenek megfogalmazva, de az embernek tudnia illene, de leginkább éreznie kellene, hogy mit, mikor és hogyan engedhet meg önmagának. Ebben az igazi csoda akkor jelentkezik, ha úgy tudjuk betartani a korlátozottságot, hogy nem érezzük, nem látjuk ezek meglétét.

Vajon létezik-e „igazi” szabadság? Válaszom: IGEN. Létezik a **GONDOLAT SZABADSÁGA**, amikor szabályok nélkül, az észlelésem, és a megszerzett tudásom alapján azt gondolok, amit akarok. (Ez sem tiszta szabadság, mert ezekkel is el kell számolni a Teremtőnél, de ha nem ártok vele lénynek, már „kockázatmentesen” kijelenthetem: **EZ MÁR MAJDNEM SZABADSÁG!**

Mi van akkor, ha gondolataimat lejegyzem? – Ez még nem sérthet semmit, és senkit – csak akkor, ha elolvassák, és mivel nem tudhatom előre, hogy az olvasó érdekeit sérthetem, nem tudhatom, hogy kinek, s mivel árthatok, így az írásokat is átgondoltan, felelősséggel kell fogalmazni, és lehető-

séget biztosítani a másik vélemény kifejtésére. Végül kijelenthetjük: ez sem valódi szabadság.

Az igazi szabadságot a **LÉLEK SZABADSÁGA** nyújtja. A léleknek parancsolni nem lehet! Hogy az egyik ember mit érez a másik iránt, azt senki sem irányíthatja, tilthatja meg, és senki sem fejtheti meg. Az érzelmeket sok minden alakítja, éltünk során különböző hatások befolyásolják, de meggyőződésem, hogy a **valós érzelem velünk születik**, amelyet különböző tudományos módszerekkel sem tudunk megmagyarázni. Az érzelmeket magyarázhatjuk, de soha senki, egyik ember sem lesz képes megfejteni a másikban lakozó lelki rejtelmeket. Azt csakis az Égiek ismerhetik és ismerik.

Valódi szabadságot, csakis a LÉLEK SZABADSÁGA jelenthet!

Mindenfajta szabadságkorlátozás bűn! (Kivételt képez a többség érdekeit szolgáló, és a többség egyetértésével elrendelt korlátozás.) Az emberiség a bűnöket többféleképpen sorolja be, az egyik fajtát tételesen szabályozza (bünteti), a másik fajtát csak erkölcsileg ítéli el, s vannak bűnök, amelyekről tudomást sem akarunk venni.

Most az erkölcsi bűnöket próbálok megítélni, amelyek miatt nem kell az emberi törvényszék elé állni, de a Mindenható előtt felelnünk kell cselekedeteinkért.

Mit lehet megbocsátani? Minden bűnt, amelyet éltünk során elkövetünk. Folyamatos „bűnelkövetők” vagyunk! (Már a fogantatásunk is bűnből keletkezett.)

Éltünk során egyikünk kevesebb, másikunk több vétket halmoz fel. Vétkezünk a természet ellen, szennyezzük a környezetünket, bántjuk az élőket (néha a holtakat is sértjük), ártunk embertársainknak, ismerőseink bensőjében vájkálunk, és gyakran szeretteink becsületébe gázolunk. A megbocsátás művészete Isteni adomány, melyet naponta gyakorolhatunk. Embertársainknak felmentést adhatunk az ellenünk elkövetett rosszaságokért, de ez nem jár együtt Isteni „jóváhagyással”. Mikor, és miként bocsátunk meg az „ellenünk vétkezőnek”? – rajtunk múlik.

Megbocsáthatunk-e önmagunknak? – Személyes véleményem: NEM! A megbocsátás Isteni kegye-

lem! Önmagunkat nem oldhatjuk fel tetteink, hanyagságaink által másoknak keletkeztetett ártalmak alól, még akkor sem, ha megbántott ember-társunk megbocsátja tettünket. Ha bűneink alól saját magunkat felmenthetnénk, akkor még nagyobb gáztettek elkövetésének nyitnánk szabad utat. (Természetes vannak emberek, akik megbocsátanak önmaguknak, és ezzel megtisztulásukat elintéztnek tekintik, és előlről kezdve, cselekedeteik eredményeinek előrelátásával, folytatják tovább ártalmas tetteiket.) Hasznos tettekkel enyhíthetünk lelkünkön, de ettől a bűneink megmaradnak, feledni azt soha nem szabad, de le-tisztult értékítéletünkkel, „méltóan” kezelhetjük.

Bűn-e az, ha valaki lelki- és szellemi tudattal bír, olyan bekövetkezendő eseményről, fordulatokról, amely hátrányosan befolyásolhatja több ember életét, és ezeknek az ismereteknek birtokában nem tesz meg mindent a veszedelem, károkozás kivédésére?!!

Ezt a kérdést a körülmények ismerete nélkül nem lehet tisztességesen megválaszolni. Konkrét példa illusztrációja nélkül, kísérletet teszek az álláspontom kifejtésére. Ha az előre látott ártalmas eseményt önerőből, vagy a rendelkezésre álló lehetőségek kiaknázásával sem sikerül elhárítani, és ennek érdekében mindent megtettünk, akkor nem beszélhetünk bűnről. De mi van akkor, ha a „veszedelem” kivédése csak annyit követel meg, hogy a szánkat kinyissuk, és az „illetékesek” tudatára kellene bocsátani a felismerést! Itt a hallgatással már vétkezünk, és vétünk annál nagyobb, minél több élőknek keletkezik baja miatt. Sajnos emberi gyarlóság, hogy véleményünket azok irányába nem merjük megfogalmazni, akiktől egy picit is függünk, mert félünk az erkölcsi és az anyagi megbecsülés elmaradásától. Az igazi vezető a kritikát, a véleményt, a javaslatot nem támadásként fogja fel, hanem annak segítőszándékát értékeli. Nem elég „hangokat” kibocsátanunk, értelmező „fülekre” is szükségünk van. „Bűnösök közt cinkos, aki hallgat!”

Az emberi természet velejárója, hogy az általunk elkövetett rosszat (a bűnt) mielőbb feledésbe burkoljuk, míg a saját jónkkal állandóan kérkedünk, azt előtérbe helyezzük, és emlékeink

közülnél a kellemeset szívesebben hívjuk elő. Mindenki különbséget tud tenni: mi a kedvező neki, és mi a káros számára, de nehéz dolgunk van, amikor mások életébe, érdekébe igyekszünk ezt megfogalmazni.

Ami jó az egyik embernek! - az jó a másiknak is? Ez nem ilyen egyszerű. Gondoljunk egy „minden-napos” természeti jelenségre, a csapadékra. A sivatagi eső majd' minden ott honos élőlény óhajtott öröme. De ne tévferegjünk el távolba, maradjunk meg hazánknál. Az eső egyszerre lehet „átok” és öröm. A földműveléssel foglalkozó embereknek a szárazság utáni esőzés manna, míg a termés betakarításánál hosszan jelentkező csapadék már károkat tud tenni. Egyazon időben lévő csapadék a napozni vágyó egyénnek Szent Péter bosszújának tűnhet, és a vele egy helyen élő kertésznek Égi áldást jelenthet. Így van ez a tetteink megítélésénél is. Van, aki ugyanazon körülmények, és helyzetek között elkövetett cselekedetet rossznak, más semlegesnek, de van, aki jónak ítéli. Ez a különbség élő-élő között, ezért van az, hogy lelkületünktől függően ugyanazon hatásokat tragikusnak, humorosnak és közömbösnek is megélhetjük. Életünk során mindenki más utat jár be, különböző természeti, társadalmi, és kisebb embercsoportok hatásainak vagyunk kitéve, de ezeket másként éljük meg. A különbözőségek egyvelege alkotja az egészséget. Egy családon, egy településen, egy országon belül is eltérő egyedek vagyunk. Eltérő gondolkodással, más értékekkel, különböző erkölcsi normákkal vagyunk megáldva, ebből adódik, hogy érzelmeink is különfélék. Egyikünk nappal aktív, kedveli a fényt, másikunk éjszakai bagolyként szeret élni, többségünk a kicsinek is örül, amíg mások a sokat is keveslik.

Hála!!! Amikor ezt a szót kiejtjük, és köszönetet mondunk valakinek, nem biztos, hogy komolyan is gondoljuk, vagy ha tiszta érzésből tör elő ez az érzélem kifejezés, nem biztos, hogy másnap is hasonló érzülettel tudnánk kiejteni. Az ember el sem tudja képzelni, hogy mennyire hálásnak kellene lenni, egy-egy boldog percért, pillantásért. Meg kell fognunk a piciny örömeiket, meg kell kapaszkodnunk az apró adományokba, és ezek összességéből tudunk meríteni a nehéz napokon, ezek segítségével tudjuk elviselni a folyton ránk zúduló nehézségeket.

Végre fel kellene ébrednünk, és jól bevésni a lel-

künkbe, hogy **egymásból élünk!** Furcsának tűnő kifejezést írtam le, ami magyarázatra szorul. A saját érdekeink érvényre juttatására felhasználjuk mások gondolatait, alkotó munkáját. Tanulunk mások hibáiból, igyekszünk alkalmazni a mások által elért eredményeket, és az ahhoz vezető módszereket. Bele sem tudunk gondolni, hogy őseink az idők folyamán mennyi értéket halmoztak fel. Nekik köszönhetünk mindent, hogy jelenleg készség szinten alkalmazzuk azokat az ismereteket, amelyeket ők több évezredes tapasztalás útján gyűjtöttek össze. Mégis primitívséggel illetjük a korai társadalmak embertömegeit. Akkor, és azok között a viszonyok között is voltak zsenik, és voltak szerényebb képességűek. Nincs jogunk, hogy velük szemben a primitív jelzőt használjuk, hiszen belőlük élünk. Primitív embereket saját magunk között kell keresni, amikor azonos társadalmi viszonyokban, azonos feltételrendszer mellett igyekszünk értékrendet felállítani ember és ember között. Az emberi érték megítéléséhez ez is kevés, mert az egyikünk nagyobb adományt kapott a Mindenhatótól, míg a másikunknak szerényebb képesség jutott. Így nincs jogunk pálcát törni a gyengébb teljesítmény felett. Véleményem szerint primitív az, aki a körülmények, az adottságok, és lehetőségek sutba dobásával mond véleményt, vagy hoz döntést mások fölött.

Nemrégiben hallottam egy kifejezést: **megosztott adomány.** Ezt a kifejezést az adakozással kapcsolatban említették. Az adakozást mindenki jónak ítéli meg, de az adakozás mértéke mögött milyen különbségek mutathatók ki! Ki ad többet, aki a több milliós vagyonából kínál fel töredéknyi részt, vagy az, aki a saját megélhetési gondjai mellett nyújt „minimális” segítséget? Ha mennyiségben fejezzük ki, akkor természetesen több a milliókból adományozott 100 ezer forint, mint a 40 ezres nyugdíjból adott 100 forint. De! – melyiknek van nagyobb erkölcsi értéke? Szerintem egyértelmű, de a válaszomat nyitva tartom.

Nem ismerem pontosan a „rendszerátalakítással” járó kárpótlás jogi szabályozásait, de arra még határozottan emlékszem: az államosított ingatlanok után „széles körben” jutottak kárpótlási jegyekhez.

Az ingatlanoknak két nagy csoportja volt, az egyik a szántóföldek, legelők, és erdők, a másik a gyárak, üzemek, lakóépületek, stb.

Az első csoporthoz tartozók jelentős része a hajdani földosztások révén jutottak tulajdonhoz. Igazságos volt-e földosztás? Erről megoszlanak a történészi vélemények. Ha alaposan utánanéznünk egyes képet kapunk. Az igazságosság teljességéről nem beszélhetünk, ugyanis ocsmány eseteket ismerhetünk meg. „Azé a föld, aki megműveli” elviség mindenki számára tökéletesen hangzott, mégis az osztás mértékében eltérések mutatkoztak. Emberi természetből, kapzsiságból eredően az osztási elvet felrúgta a földosztó biztosok részrehajlása. Számomra megdöbbentő, hogy olyanok nem kaphattak földet, mint a kepek, vagy akik idényjelleggel mezőgazdasági bémunkások voltak és a legnehezebb mezőgazdasági munkát végezték. Ha most alaposan elemeznénk az ország mezőgazdaságát, ráébrednénk arra, hogy a mezőgazdasági kárpótlással nem azok tollasodtak, akik megérdemelték volna, hanem olyanok jutottak földhöz, akik még a kapát sem tudták szakszerűen megfogni. Ezek az új földbirtokosok kihasználták a kárpótlási jegyek alacsony árfolyamát, és azt bagóért felvásárolva fillérekért szereztek tulajdonjogot.

Az ingatlanok esetében a volt tulajdonosok, vagy utódaik nyújthatták be igényüket. Itt is előjön utópisztikusnak ható gondolkodásom: - a gyári, nagyüzemi dolgozók miért nem részesülhettek kárpótlásban, hisz a tulajdonosok nemcsak a tulajdonjoguk révén gyarapodtak, hanem a kizsákmányolt munkások termelték meg számukra a „gyümölcsöt”, teremtették meg a tulajdonosok vagyoni jólétét.

A háború okozta személyi veszteséggel, illetve személyi szabadság megkárosításával kapcsolatban alkotott kárpótlási jogszabály esetén egyetlen kérdésre kerestem a választ!

- ❖ A háború alatti és az azt követő zűrzavarban ártatlanul kerültek emberek börtönbe, vagy „élvezték kiruccanásukat” Szibéria égi takarója alatt.
- ❖ Akaratuk ellenére emberek százazreit kényszerítették munkaszolgálatra, soroztak be katonának és hagyták őket idegen földön meghalni.

Míg az első csoportba tartozók a lehetőséghez mértén méltányos kárpótlásban részesültek, addig a második csoportba tartozók közül sokan csak az „idegen föld szeretetét” kapták meg. Természetesen, megítélés dolga, melyiket tartjuk nagyobb szenvedő félnek, azt, aki több évet „lenyomott” távol a családjától, de élve visszatérhetett, vagy aki végleg otthagya a „fogát”, és ezáltal örökre éhes szájakat, szeretteket hagyott hátra, okozva ezzel nem kevés embernek lelki fájdalmat, megélhetési csődöt!

Ezt valóságként megítélni nehéz, mert A SZERETETNEK, A SZENVEDÉSNEK, A FÁJDALOMNAK NINCS MÉRTÉKEGYSÉGE, és tökéletes igazság csak egy helyen létezik, az pedig „odaát van”!

Én akkor is, és most is úgy ítélem meg, hogy a kárpótlást mellőzni kellett volna, vagy mindenkit részesíteni benne, de utóbbinak semmi értelme nem lett volna, csak akkor, ha az „újraosztás” lehetőségét megteremtették volna, aminek még a gondolata sem fogalmazódott meg egyetlen döntéshozóban sem.

A legfontosabb elvnek az egyenlő esélyt kellett volna tekinteni, de ezzel egyenértékűen hatott volna az erkölcsi kárpótlás.

Miskolc, 2005. október 08.

ANTAL ISTVÁN
TÜNDÉRES, DERENGŐ
(Villanatok az égről)

Hogy a magam életútján egyre fontosabbak a tündérek, sőt, hogy egyre inkább úgy tűnik, mindig is ebbe az irányba haladtam, az azon kívül, hogy kellemes érzés, merthogy jó szükségesnek érezni magam, meg funkciómat betöltöttnék, valójában nem fontos, vagy legalábbis csak a magam számára fontos, pontosabban mások számára nem fontos, nem érdekes, gondolhatnánk, csakhogy. Csakhogy azt is érzem, a szálak, az életutak, az életterhek, kutatói ösvények összefutnak, és nem mindenki fog az összefonódó utakon továbbjutni. Sok mindent feladtam, leadtam az életemből, feláldoztam, többnyire másokat, leginkább azokat, akiket szeretek és akik szeretnek, belső kényszereknek engedelmessé, és nem tudhatom, meddig jutok még. Nincs bérletem isten tenyerére. Kénytelen vagyok, legalább így, szaggatottan, valamit rögzíteni az eddig megértettekből, a jelenleg már sejtettekről.

*

Úgy hiszem, utóbb-előbb egybefutnak a következőkről gyűlő ismeretek: tündérek és boszorkányok, szerelem, idő szerkezete, típusainak sokfélesége, energifolyamatok, a szerelem energia-

jellege, a szeretet intézményrendszere, valóság, álom és halál, folyókatatás, folyékony közegben lezajló, azaz analógiás változások nyomon követése, tudatkatatás, érzések áradása, viszonyok folyamatos metamorfózisa, káosz-elemzés, élet, születés, genetika, király-tenyésztés, nyelv, történelemlátás az érzelmek mentén. És Asszonyunk, magyar ország királynője. (Látható, nehezen tudok határvonalat húzni a különböző területekként említettek között, nem is szétszabdalni akarom az összetartozókat, csak jelezni, sokkal inkább összetartoznak a dolgok, mint tanultuk, vagy mint hinnénk.)

*

Az itt következők látszólag nem tartoznak a tündérekhez, mégis, rögzítenem kell, hogy általában mennyire vehető komolyan az elméletek — vagy éppen mennyire kérhető számon rajtam a saját „elméletem” bizonyíthatósága.

Úgy tapasztalom — a káosz és rend kérdését fessegetve —, minél nagyobb méretű a vizsgált valóságszelet, annál nagyobb valószínűséggel fedezhetők fel benne a rend elemei, s így a rend lézése.

Minél bonyolultabb szerkezetű rend elemeit keresem egy kaotikusnak tűnő valóságdarabban, annál valószínűbb, hogy találok ilyeket. És minél általánosabb szinten keresem a rendet, annál valószínűbb, hogy megtalálom. A görcső alá vont valóság mérete és a rend bonyolultsága, összetettsége, általánossága teremti meg az átjárhatóságot a káosz és a rend között. Ha a vizsgálódás a létező legnagyobbra terjed ki, a végtelen egészre, végtelen nagyra látszik benne a káosz, de végtelen nagy a benne felfedezhető rend is. Tökéletesen fedi egymást a káosz és a rend, mint ahogy a legkisebben, a mindössze egyetlen elemet tartalmazó valóságszeletben is megkülönböztethetetlen a rend és a káosz.

A káosz és a rend viszonyát futtában áttekintve, és persze a van-e véletlen vagy nincs kérdését is súrolva, úgy látom, bármennyire is furcsának tűnik, a káosz és a rend, már amennyiben a világegyetem egészét tekintjük, a kettő egy és ugyanaz, csak hol így, hol úgy szólítva.

Úgy tűnhet, talán rend nincs is, csak rendezem, értelmezem a káoszt. Kezelem. S így én magam, az értelmező teremtem — összefüggéseket tételezve, elméletek útján — a rendet. Valójában persze a világrendező erők, összefüggések léte avagy nemléte független elméleteinktől. És fordítva, elméleteink is függetlenek a valóságot átjáró összefüggésektől. Elméleteink ugyanis technikai jellegűek — esetleg *is* —, arra jók, hogy a számunkra felfoghatatlan szintről — hisz mi magunk sosem vagyunk az egész, annak mindig csak része — lehúzzuk a valóságot a számunkra értelmezhető szintre, a teljestről a modellre.

Az elméleteket én csak ideiglenes eszköznek tekintem. Amennyiben segítik a megértést, használom őket, de nem veszem túl komolyan, sőt dobom is el azonnal, amint a továbblépést nehezítik. A cél ugyanis sosem a modell, hanem a teljesség. Azt hiszem, ha akarok, bármilyen elméletet felállíthatok, tetszés szerint, s ha elég szorgalmasan gyűjtöm hozzá az adatokat analógiákat, előbb-utóbb be is bizonyítom azt.

Kicsit zavaros lett, kinyilatkoztatásszerű, de talán érthetővé teszi, miért nem tartom sokra az elméletteremtő képességet, sem a bizonyíthatóságot, a bizonyosságot nyújtó adatolást, de még az ellentmondás-mentességet sem. Zárjuk talán azzal ezt a részt: nem érdekel, hisz-e nekem valaki, nem ér-

dekel, bizonyítottak-e állításaim: megérteni szeretnék dolgokat, mozgásukban, lendületükben, a rendelkezésemre álló, szűkre szabott, életnek nevezett kis időben.

*

(Talán nem ártana a négy elemi minőség mentén rendeződő ismeret-minőségekről sem beszélni, de erre most nincs tér — és persze kifejthető mondanom se, hehe —, egyszerűen csak megemlíttem a földszerű tulajdonságokat mutató biztonságos, stabil adatolás mellett a légnemű, felszínes, pletyka avagy internet néven ismeretes bizonytalan értékű ismerethömpölygést, a lángoló hit perzselő erejét, magabiztosságát, és a vízszerű, kanyargós, megfoghatatlan, megismételhetetlen, mégis kitartó, megállíthatatlan tudásminőséget — ez utóbbiról mintha Németh László is szólt volna már.)

*

A káosz a felismert rend hiánya, negatív jelenlét (nem a világ két térfelű, homályos meg világos, csak a szemem nyílik fokozatosan), míg a rend, az eligazító, többszintű: geometrikus, fizikai, élő, vagy ki tudja hány és még hatványozottan mennyi. (A Napút plő geometrikus rendbe szerveződött élő minőség, a Tejút élő rendbe szerveződött élő minőség.)

(Megint kinyilatkoztattam magam. De meg is könnyebbültem. Hol is hagytam a papírt abba... — Bocs az illetlenkedésért, de kellenek illen élesztő elemek, apró energialöketek, fárasztó lenne egybambán végigolvasni.)

*

Az égi rend, a csillagokban rögzült fogalmi rendszerek, mint például a Napúthoz kötött fogalmak variációs rendje, vagy akár az a rend, amit a Tejúttal kapcsolatban említék-feltételezek, vagy vannak, vagy nincsenek. Eldönthetetlennek tűnik létük, hisz lehet a csillagos ég egyfajta demonstrációs tábla, melyre feltűzzük fogalmainkat az áttekinthetőség kedvéért, de lehet akár valóban létező-élő-működő fogalmi erők működésterepe, melyek működéséről tapasztalati vagy sugallatos úton tudomást szerezhethetünk (végül is, akár helyesek tapasztalataink, akár helyesek okoskodásaink, ha a kettő lényegileg, modell-lényegileg fedésben van, nyugodtan alhatunk, együtt az eldönthet-

lennel).

*

Nagy felelősséggel, önuralommal, önmérséklettel kell mozogni az analógiás gondolkodás világában, hisz bármily két valóságelem között lehet találni átvezető, összekapcsoló, köztes állapotot, mint mondjuk sárkányölő Szent György és a természetjárás között a toklással átlőtt cipőfűzőt, különösen veszélyes az állatövi jegyek fogalmi gyöngy-sorát, rózsafüzérét morzsolgatni (egyszer kiszámoltam, ha csak a jegyek között kimutatható kapcsolatok alaptípusait vesszük is, bármely jegy a tizenegy másik közül minimum hattal azonnal összekapcsolható, ami azt jelenti, hat a tizenegyből, mindig nagyobb a valószínűsége valami kapcsolat létének, mint a nemlétének, ráadásul elegendő, ha mindösszesen két valóságelem egy-egy jellemzőjét vesszük, s mivel a valóságselekták ritkán csak kételeműek, az meg teljességgel elképzelhetetlen, hogy valami csak egyetlen tulajdonsággal bírjon, így hát az illetén elemzés korlátlan lehetőséget kínál, s hogy ki mire jut, csak intelligenciafüggő, analógiás közegben a kapcsolat nemlétének kimutatása az igazán nagy falat — de az meg épp az alapelvvel, a minden mindennel összefügg elvvel kerülne szembe), szerencsére a Tejút, a maga csillagképeivel, mint fogalmi rendszer, meglehetősen ismeretlen világ, itt nem a lehetséges gondolatpanelek nagy száma, hanem épp a kötetlenség, bejáratlanság, a szabad, szabados elméletalkotás veszélye fenyeget.

*

Ha fenyeget, fenyegeessen, nem olyan családból származom, adta rusnya banyája, otthon vagyok én az égen, nem az itteni sziporkázás érdekel, sem a gravitáció, elméletet se akarok kiizzadni magamból, földhözragadtan bizonygatni se. A tündérek létének bizonyítása sem fontos, fikarcnyira sem, számomra. Elég, ha működésüket megtapasztalom, és — talán — értem is. Mert most a tündérekéről lesz szó, s a tündérek útjáról, a Tejútról. Először arról, hogy mik is a tündérek, hova sorolhatók. Azt hiszem, azt kellene nagyon komolyan feltételezni, hogy ha a teljességet keresem, annak közelébe akarok kerülni, a nyelvtani kategóriák fölötti szintek létezését is legalább feltételezhetőnek, megengedhetőnek kell tartanom. A tündérek ugyanis, úgy tűnik, kilógnak a sorból,

nem sorolhatók sem a tárgyak, sem az élőlények, sem a fogalmak körébe. A tündér: egyszerre tárgy, élőlény, fogalom. Egyszerre csillag, isten, szerelem.

*

Sokat tanultam a gombáktól, egy időben jártam utánuk, erdőt járni nagyon kellemes, könnyű beleszúzni valami önkéntelen meditatív állapotba, természetes meditáció, amihez nem kell szekrénybe bújni, elhatározni, meditálni fogok, következetesen, vasakarattal végig vinni az elengedettséget, az erdőn ez csak mellékesen, élelemszerzés közben történik, mint a levegővétel a víz felett, de nem is erről akarok most.

Orwell az általa kitalált *újbeszél* nyelvben a jelzők erőteljes csökkentését javasolja, oly mértékben, hogy még a jó-rossz szópárból álló szókinccset is túlbujánzósnak tartja, csak a jó-nem jó megtartását nevezi ésszerűnek.

Azért ez nem ilyen egyszerű. Mert a jónak ellentéte a nem jó és ellentéte a rossz is, de a rossz nem azonos értékű a nem jóval, mint ahogy a nem rossz sem azonos értelmű a jóval, bár a nem rossz is, a jó is ellentétes a rosszal. (És meg ne feledkezzünk a nem rossz és a nem jó ellentétéről, mely mint ellentét sem azonos értékű a jó és a rossz ellentétével.) Az ellentétes jelentések nem egy egyenes két végpontján, inkább kereszt alakban rendeződnek. Két dimenzióban. A gombák egyértelműen erről beszélnek: egyik ellentétpár az egészséges-mérgező, és másik az ehető-ehetetlen tulajdonságpár. Sokan mondták már galócavacsora után, utolsó mondatukként: Köszönöm, asszonyom, finom volt.

*

(Egy technikai jellegű tudnivaló: a Tejutat általában egyenes, vagy hullámosodó, görbülő, lényegében egyenes alakban ábrázolják, általában a körbe rendezett Zodiákus-csillagzatokon átmetszőn. Én nem így kezelem. Én a Tejutat rajzolom kör formában, amiben lapos ellipszis, szilvamága a Napút. A teljesség ugyanis nem átmetsző része a részlegességnek, fordítva, a nagy egész kívánja a teljességet idéző kör formát.)

*

Úgy tűnik, mintha egyfajta keresztbe rendeződés a Tejúton is kimutatható lenne. Pontosabban látok

egy keresztet, aminek három végén három különböző jellegű férfi-nő viszony érzékelhető, míg a kereszt negyedik, alsó végénél semmi. Itt lenn nagyon sötét van.

A kereszt egyik vízszintes végén, a keletin, ahol a Bika és az Ikrék között a Tejút és a Napút találkozik, ott az Orion. Az Orion hatalmas, óriás csillagkép, maga a mesebeli óriás, Nimródhoz kapcsolható, atyái, családfői minőség. Mint nagy vadász, a klasszikusan férfias szerep képviselője. A keresztény, konzervatív családmódelben ugyanis a férfi jár a külvilágban, megszerzi, levadássza a családnak mindazt, ami szükséges, míg a nő, a kicsi asszony odahaza ül, és neveli a kicsinyeket. Ez a női szerep is érzékelhető ezen a tájon, sőt, több hasonló jellegű női szerep is. A legnagyobb, s nyilvánvalóan anyai szerep a Rák csillagképhez köthető, de két kisebb csillagcsoport, a Fiastyúk és a Méhkas is az anyai tulajdonságokat idézi, az egyikben a fészken ülő, kis csibéit pátyolgató tyúkanyó, a másikban a méhkirálynő, minden állat édesanyja-nővére. (A méh szó anyanyelvünkön szólva nemcsak rovarkát, de az anyai testen belüli „fészket” is jelenti.) És mindhárom csillagközösség, de különösen a két utóbbi, méretében sokkal-sokkal kisebb, mint az Orion.

Itt a női szerep neve: asszony.

A kereszt átellenes vízszintes végén, ahol a Skorpió és a Nyilas között fut a Tejút s keresztezi a Naputat, a Kígyótartó csillagkép a tengelyjelölő. A Skorpió legfényesebb, legvörösebb csillaga a magyar hagyományban Szépasszony névre hallgat. A szépasszony olyan természetű, mint a neve alapján gondolnánk, azaz kikapós menyecske, félrefélrehúzódó, úgy is mondhatnánk, nagy vadász a szerelemben, aminek természetesen nem örül — bár megakadályozni sem tudja — férje, a bicegő Sánta Koldus. A Sánta Koldus a Nyilas csillagkép egyik névváltozata, a Nyilasról pedig köztudott, a konzervatív értékeket kedveli. Nem cserélődnek fel a szerepek az orioni állapotokhoz képest, de jelentősen megváltoznak, kiegyenlítettebb az erőviszony, megnövekedett önállóság, kis erőfölény érzékelhető női oldalon.

Itt a női szerep neve természetesen: szépasszony.

A kereszt álló szárának felső vége a Sarkcsillagnál böki az eget. Itt a Kassziopéa és Cefeusz kettős,

mint etióp királyi pár, uralkodik. Ám a pár női tagja, a királynő uralkodik. Teljes az összhang, de a nő uralkodik.

A magyar népi csillagnevek — Cefeusz: Részögementer; Kassziopéa: Korcsma — is ugyanezt jelzik: teljes az összhang közöttük, de a kocsmáé értéke magasabb, mint a részögementeré.

Itt a női szerep neve: nagyasszony, bábaasszony.

A kereszt alsó végéről már elmondtam, nem tudom, mi van itt. Valójában az égboltnak ez a része soha nem látható, ez az égi alvilág. Baráthosi-Balogh Benedektől (Turáni regék és turáni mondák a világ teremtéséről) úgy tudom, az ördög nőnemű. De a mesékben is gyakran olvasni koponya-kunyhóban ücsörgő vén boszorkánnyról.

Ha igen, akkor itt a női szerep neve: banya, vénasszony.

*

Valójában ez a kereszt csak annyiban az, hogy három végpontján jól kirajzolódó különbségek láthatók a férfi-nő viszonyban, de a kereszt végpontjai nem fix állapotok. Folyamatos az egymásba alakulás, egyikből következik a másik, a másikkól a harmadik, majd belép egy negyedik állapot, amiről még nem szóltam, és ismét kialakul az első állapot. Ez egy folyamat, ahol a viszonyok folyamatos átalakulása érzékelhető, ami azt is jelzi, a világ egésznek valamennyi típusra szüksége van, tulajdonképpen csak a megfelelő arányuk fontos. Ez a viszony-folyamat nem körbejárja a kereszt végpontjait — más, furcsább az út —, de önmagába visszatérő, önmagát újrakezdő.

*

A viszony nem feltétlenül harc.

*

Egy önmagába visszatérő folyamat bemutatása elvileg bármely pontján elkezdhető. Ha bárhol, akkor kezdjük éppen ott, amely a keresztény, klasszikus, konzervatív férfi-nő viszonyt mutatja ebben a letűnőfélben lévő patriarchális világban.

Az isteni családkép, a szent család felállása a következő: a legnagyobb, nagyságrendekkel nagyobb főség az Atya, a megtermékenyítő. Mellette a kicsi, otthonülő anya, Mária, karján a Gyermekkel, akikre vigyáz a József névre hallgató férj.

Ez földi, mindennapi körülmények között leegy-

szerűsödik, háromszereplőssé válik: a családfő a férj, aki egyben atya is, mellette az anya és a gyermek. (Vagy gyermekek, de egy éppúgy jelezhet egyet, mint több hasonlót.)

Számomra egyértelmű, ez a helyzet az Orion közelében rajzolódik ki, ő az isteni Atya megfelelője is. És máris jeleznem kell, ebben a folyamatban az a személy, akit a keresztény világkép a legfőbbnek tételez, csak egy szereplő a három (négy?, hét?, nyolc?) legfőbb közül, és nem is a legmagasabb méltóság. Kis türelmet kérek, erre még visszatérek.

Nem véletlen, hogy az Orion legerősebb ellenfele, a Skorprió, a sarkába mar: mert a következő állomás a folyamatos átmenetekben az Orionnal szemközti, Skorprió-Nyilas párosnál van. A nő ugyanis, ha a férj rosszul bánik vele, kettőt tehet: elsorvad, vagy kitör.

A kitörési lehetőség az önállósulásban, önboldogításban, önboldogság-keresésben jelentkezik. Ez mai körülmények között elképesztő méretekben felerősödött, emancipálódás, szinglisedés, karrierépítés a család helyett. Már leírtam: a Szépasszony a saját személyes boldogságát, örömet kergeti, s a férj, a Sánta Koldus mozgáskorlátozott, nem tekereghet el oly mértékben otthonról, mint Orion-korában tette, valakinek vigyáznia kell a családra, a taligára, a vagonra.

A kitörést lecsillapodás követi, összebékülés, a férfi a család vezető erejévé válik, a Cefeusz van közelebb a Hattyúhoz, de a Kassiopeia sem hatalom nélküli: övé a Kisgöncöl, Tündéresszony társzekere, avagy a Tündérek palotája, s ő uralkodik a férfi, Cefeusz felett is. Valójában ő fogja össze az egész családot, ő irányít és dönt élet és halál kérdéseiről.

Ebből az állapotból kerülnénk vissza a kezdőállapotba, és ezzel egy szimpla háromstációs körbe-körbe pörgő változást kapnánk, kihagyva a legalsó, sötét negyediket, de a helyzet korántsem ilyen egyszerű. Azt hiszem, ez azzal van összefüggésben, hogy a Sarkcsillag közelében járunk, a Föld forgástengelyénél (a sark-csillag régi magyar neve Bábaasszony Matullája — itt a rokka.

Csipkerózsika meséjében, itt áll meg az idő), és ez a pörgő örvénytengely az élet vizének és a halál vizének a forrása. Innen kerül át az élő a kereszt alsó végéhez, és ide röppen fel a mélyből valami

újabb, friss erő.

Generációváltás ez, hosszabb kapcsolatban gyakran előfordul, hogy az idősödő férfi „lecseréli” „öregecske feleségét” valami fiatalabbra, de az idősödő nő is, régebben nyíltan, ma inkább bújva, gyakran keres magának valami zsenjét. Régen ez szinte intézményesült: az új király a korona mellé gyakran a király özvegyét is megkapta, árukapcsolásos formában, Pénélopé sem csak nő volt, királyság is, Koppánynak sem csak a korona kellett, kellett Sarolt is.

Hogy épp itt van generációs feszültség, azt az Androméda-történetből is érezhetjük: Kassiopeia, a mostohaanyja Andromédának, különösebb szívfájdalom nélkül áldozná fel a lányt a tengeri szörnynek. De azt hiszem, ide sorolható a Hófehérke és a szépséges gonosz királynő vetélkedése is („Tükröm, tükröm, mondd meg nekem...”), sőt, szerintem a Piroska és a nagymama között is van ilyen küzdelem.

Ez az új, felfrissítő szerelem ideje. Itt kap erőre a férfiminőség a fiatal és erős férfiemberben, az ifjú hímben. Ez a generációs frissülés az, amikor a fiatal férfi visszaélhet fiatalságával, és szépen lassan átveheti a hatalmat a nő felett — amely folyamat végén ismét eljutunk az orioni állapothoz, a matriarchátust legyűri a patriarchátus. (Vigyázz, leány, ha megcsókolod a békát, uralkodni fog feletted!)

De mielőtt befejeznénk a kört, a folyamatot, nézzük meg jobban ezt az úgynevezett orioni állapotot: ez valójában két, egymáshoz igen közeli állapot, úgy is mondhatnám, ugyanaz, csak két oldalról, belülről keresztény szemmel, és kívülről régi, esetleg keleti szemmel, ferdén rásandítva. Ugye a férfi Orion mellett három csillagcsoporthoz, a Rákhoz, Fiastyúkhoz, Méhkaishoz is hozzá tudtuk kapcsolni a női szerepet. Márpedig ha egy férfihez több nőt csatolunk, azt többnejűségnek hívják. Ez valaha általános volt, Attiláról tudjuk hogy több felesége volt, Kínában is volt első feleség, második és így tovább feleség, sőt ágyasok is, ez így volt a Közel-Keleten, afrikai királyságokban, az Inka birodalomban, sőt az arab világban még ma is törvényes módja a férfi-nő kapcsolatnak. (Nem mondom hogy itt van, de ha keresném a melkizedeki Isten-képet, itt keresném, az Orionnál, Nimródnál, de még a kereszténység előtti, többnejű állapotban.) Ez a hárem, a

szentbáremség szakasza.

Ahol sok a feleség, vigyázni kell rájuk, külön asszonyházakat hoznak létre, külön felvigyázó személlyel. A felvigyázó neve: herélt, eunuch. Itt tehát kettéválik a megtermékenyítő, atyai, és a felvigyázói, gondoskodói funkció. Mint a szent családnál: más az Atya, más a férj.

Asszony, szépasszony, nagyasszony, vénasszony, kisasszony, és ismét asszony.

(Azt hiszem, egy nő, aki szerelmes regényeken nevelkedett, csak nevetne ezen a döcögős folyamatleíráson — én is nevetnék őrajta, ha akciófilmet rendezne.)

*

A Napút házai a tudati állapotokról vallanak, az énről, abszolút értékben, a Tejút „állomásai” (nincs is állomás egy folyamatban) a viszonyokról. Itt nincs „önmagában mérhető”, csak „viszonylagos”, „valamihez képest”. Ez a relatív megmértetés, az én és az egész együttlétezése. Egy szép nagy padödő.

*

Érdemes kicsit közelebb kerülni — mondjuk az etióp királyi párra hivatkozással — az etióp hagyományhoz:

„Abesszínia története a sárkánnyal és a sárkányölővel kezdődik; a sárkánnyal, az ősi zűrzavarnak ezzel a szörnyű maradványával. Akkor az idő kezdetén — ha idő alatt a rend és törvény uralmát értjük a dolgok még bizonytalan egymásutánja felett — az észak-abesszíniai Tigré-vidék lakosait egy borzalmas sárkány, a föld megszilárdult kérge alatt kavargó őselemektől fiadzott barlanglakó tartotta rémületben. A sárkányt a népeknek emberhússal kellett táplálniok, ifjú szűzekkel, hogy tüze fel ne perzseljen minden élőlényt és növényzetet és hogy ne zárja el a föld alól fakadó vizeket, melyek nélkülözhetetlenek az élethez. Egy emberfia rendíthetlenséggel és csellel megszabadította Tigrét a szűzek áldozatától, a felperzselődés és a kiszikkadás rémétől, feleségül vette azt a szűzet, akit utolszor vittek a barlang és a sárkány

torkába. Tigré felszabadult népe a rendíthetetlen és furfangos emberfiát királyának választotta. Kislányuk született, aki a Dél hatalmas uralkodónője lett, a tengeren innen, a hebesi felföldön és délebbre a sárkány kincsét, az aranyat rejtő hegyeken és a tengeren túl, Sába tömjént termő birodalmában. Férjéről nem tud semmit a hagyomány; annyi bizonyos, hogy szándékairól és akaratáról senki más nembelinek nem tartozott számot adni, egyedül ő uralkodott. Ez a szűz uralkodó, Sába királynője...”

(Hoppá, sikerült kitapintanunk a Szabó család hihetetlen ősiségét, rálelni az ős-Szabó nénire — de lehet hogy most valamit elszabtam, inkább folytassuk az idézést, ugyanattól, ugyanabból — még akkor is, ha az idézetek későbbi állítások megerősítésére szolgálnak:)

„...úgylátszik, a régi abesszíniaiak számára a király halála majdnem fontosabb volt, mint élete és legkedvesebb alattvalói erőszakos úton juttatták őket a halálnak ehhez a beteljesüléséhez. A vallásos, szakrális királygyilkosság ősi szokását idegen hatások kényelmetlen keresztüzében az abesszíniai történelem féltékenyen igyekszik rejtegetni... A hold növekedik, mígnem a telihold teljes és mégis sohasem »erről a világról való« fényében tűnik fel, azután eltűnik, hogy ismét kisarjadjon a sötétség méhéből. Győzelme a sötétségen egészségesebb és tisztább, mint a mi esendő győzelmeink, mert egészségesebb és tisztább a szenvedése. Úgylátszik, hogy egész pályája az égi vándorúton, halála és feltámadása valamely roppant áldozat, anélkül, hogy ennek természetét meg tudnánk magyarázni. De bizonyos, hogy erre az áldozatra szükség van, különben a világ elveszne, sötétben maradna, értelmét vesztené. Ezt az áldozatot csak az a valaki tudja meghozni, aki a hold útját tölti be a földi vándorúton, a király, az ősi zűrzavar sárkányának megölője, a rend kifejezője a földön.

Ez ha nem is magyarázza meg, de mintegy jelzi a vallásos királygyilkosság értelmét... A holdkirály a rend megteremtője, a formátlan és gonosz sötétség legyőzője, a sárkányölő; ugyanakkor azonban ő az az áldozat, akinek

fel kell áldoznia magát a sötétség barlangjában...

„Egy áldozattól a feláldozott királyért azonban talán soha nem tekintett el ez a világrend, a legkedvesebb feleség feláldozásától. Ez a feleség, rendszerint a »második«, a legkevésbé »hivatalos«, egy bizonyos idő múltán követte a férjét — miközben az »első« leghivatalosabb feleség, a jövő anyakirálynő arról gondoskodott, hogy a nemzedékek nagy helycseréje zavartalanul menjen végbe...” (Juhász Vilmos: A holdkirály birodalma — a tanulmány egy Abesszíniáról szóló könyv előszava.)

*

Megragadván az alkalmat, honi meséinkből is idézék egy leány-áldozatos *adalékot*:

„A Tündérvárban hatalmas Tündér lakott, a vár térsége előtt pedig minden héten vásár volt, s ezért, amiért megengedte a Tündér a vásártartást, egy szép szűz leányt kellett neki adni.

A Tündér a leánnyal egy hétig mulatta magát, azután a vár ablakán a vár alatt lévő mély vízbe lökte...” (A dubricsoni oltár keletkezése — Ipolyi Arnold népmeseegyűjtéséből)

(A meseválogatásokon is nyomot hagy a korszellem, ebben a népmeseegyűjtésben — tékápe Kálmány Lajos volt a szerkesztője, Ipolyi Arnoldhoz annyi köze, ő kezdeményezte a gyűjtési folyamat megindítását és hozzá küldték be a gyűjtők a gyűjtött-átfogalmazott meséket, elnézést az ismeretterjesztésért — sok olyan mesét találtam, amelyet mai válogatásokban nem lelni. A korszellem — a mai is — olyan réteg, amit el kell távolítani a mesékről, tündér-restaurálási kísérleteknél.)

*

Belekaptam Piroska meséjébe, bevágom egy régebbi változatát (úgy, ahogy Robert Darnton Lúdanyó meséi, A nagy macskamészárlás c. könyvében olvastam), elfoglalt szülők számára tanulságos lehet:

„Egyszer egy kisleánynak azt mondta az anyja, vigyen kenyeret és tejet a nagyanyjának.

Ment-ment a kisleány az erdőben, és össze találkozott a farkassal. Az megkérdezte tőle, hová megy.

— A nagymamához — válaszolta a kisleány.

— És melyik úton mész, a gombostűk vagy a varrótűk útján?

— A varrótűk útján.

Így a farkas a gombostűk útján ment, és ő ért előbb a házhoz. Megölte a nagymamát, vérért üvegbe töltötte, húsát tányérra szeletelte. Aztán belebújt a hálóingébe, és befeküdt az ágyába.

— Kipp-kopp.

— Gyere csak be, drágaságom!

— Szervusz, nagymama! Hoztam neked egy kis kenyérléket és tejet.

— Egyél te is, drágaságom! Találsz a kamrában húst és bort.

A kisleány megette, amivel kínálták. Meglátta ezt a kiscica, és így szólt:

— Né, a cafat! Eszik a nagyanyja húsából, és iszik a véreből!

Ezután a farkas így szólt:

— Vetközz le és bújj ide mellém az ágyba!

— De hová tegyem a kötényemet?

— Dobd csak a tűzre, úgysem lesz már szükséged rá!

A kisleány minden egyes ruhadarabról, az ingről, pendelyről, a szoknyáról és harisnyáról is megkérdezte, hová tegye, és a farkas minden alkalommal így válaszolt:

— Dobd csak a tűzre, úgyse lesz már szükséged rá! Ekkor bebújt a kisleány az ágyba.

— Jaj, nagymama! Milyen szörös vagy! — kiáltott.

— Azért, hogy ne fázzak, drágaságom.

— Jaj, nagymama! Milyen széles a hátad!

— Azért, hogy elbírjam a tűzifát, drágaságom.

— Jaj, nagymama! Milyen hosszú a körmöd!

— Azért, hogy vakarózhassak, drágaságom.

— Jaj, nagymama! Milyen hatalmasak a fogaid!

— Azért, hogy könnyen felfalhassalak, drágaságom.

És ezzel a farkas be is kapta a kislányt.”

Két okból idézem, túl azon, hogy tízparancsolat előtti erkölcsi állapotokat tükröz.

Egy: úgy vélem, lehetséges a mesének olyas értelmezése, amilyenhez hasonló alaphelyzetet Báthori Erzsébetről állítanak, azaz a környék úrnője szűz leányokat követel-rabol magának a környékbeli parasztoktól, fajtalan szándékkal. Lehetségesnek vélem, hogy az a bizonyos „nagy mama”, akinek a szülők kénytelenek feláldozni gyermeküket, valójában palotaforradalom áldozata, merthogy intézője, a farkas-ember, megkívánja a fiatal leányt, és arra gondol, ők ketten a „nagy” nélkül is el tudnák vezetni a műintézményt.

Ez csak egy feltehető feltevés, nem sok minden támasztja alá, tulajdonképpen önellentmondásos, hisz a farkas végül felfalta a kislányt, bár ha tényleg ez volt a szándéka, az erdőszélen is megehetett volna.

Az idézés másik oka érdekesebb: „És melyik úton mész, a gombostűk vagy a varrótűk útján?”

Pontosításomra váró közép-ázsiai felfogás szerint a ránk boruló égbolt hatalmas sátor, melyen a csillagok a varrás dőféspontjain beszűrődő fények. (Ennyit pontosíthatok, Jankovics Marcell „Csillagok között fényességes csillag” című könyvét használva:)

„A Szitáslyuk elnevezés keletkezésére egy al-táji hiedelem világít rá, mely az égboltot sátorhoz hasonlítja. Az égsátor csillagai a szöveten átesillanó fények, varrata a Tejút, a szitává kopott lyuk a szöveten pedig a Pleiades.”

A hímes tojás kifejezés is — a hagyományos tojás-minták gyakran égmodellek — értelmezhető csillagmintás tojásként. Van egy kínai feng-shui-eszköz, valami tájoló, ezoterikus boltokban néha lehet kapni, melynek egyik skálája szintén az ég és a varrás összekapcsolhatóságát engedi. Ennek megfelelően a varrótűk és a gombostűk útja az égnek csillagokkal sűrűbben-ritkábban megrajzolt jellegzetes részei lehetnek, mint mondjuk a Napút és a Tejút, hogy melyik melyik, ne kérdezzétek, nem vagyok én úriszabó.

*

Még két rövidebb idézetet idevágok, utána ismét én kavargatom a betűket:

„...ha teszem azt az álmodó egy olyan női istenséggel találkozik, amely a földanya minden vonását magán hordja, és olyan visz-

szatasztító, mint Baubó a görög hagyományban, akkor azt egy katolikus neveltetésű személy bajosan nevezheti Szűz Máriának. Mivel azonban nálunk nincs más képviselője az isteni jellegű női figurának, annak az alaknak nehezen lehet más neve, mint mondjuk »anya«, vagy fantáziánévvel talán »Örökzöld anyó«...

Az a motívum is erősen elterjedt, hogy hajadon figurát egy gonosz anyaistennő zaklat. Az *Ámor és Psziché* című mesében Pszichét kegyetlenül üldözi kegyetlen anyósa, Vénusz istennő, aki ezúttal a Nagy Ősanya jellemvonásait viseli, mint különben mondjuk Istar és Atargatisz. Vénusz féltékenységből üldözi a leányt, mert az emberek azt mondták Psziché-ről, hogy szebb őnálá (akárcsak a Hófehérkében)!...

Ha megvizsgáljuk az emberi hasonmásait gyűlölő anyaistennőket, konfliktus rajzolódik elénk: ezek teljesen ösztöni-önkritikátlan nőiséget formáznak... Ám ugyanakkor teljesen jószágos volt: minden esetlent, sutát, nyomorultat ölébe vett, szeretgetett és ápolt. Az archaikus, feltétlen irgalmasság jellemző az anyaistenségre. Az olyan szexuális magatartás, mint a Baubóé, teljességgel természetes volt. Maga az anya volt a nagy szajha, aki papnőiben, a hierodulékban minden jöttmentnek odaadta magát.” (Marie-Luise von Franz: *Női mesealakok.*)

„...a mag egyben lélek is — és ez a szemlélet már egy feketealakos attikai vázaképen megjelenik. A kép egy ithyphallikus szakállas férfit ábrázol, aki kettős fuvolán játszik. Négy ondócepp hullik egy nagy, verdeső pillangó nyomában. Ebben a lélekölő szerepben egy germán ithyphallikus herma látható, melyet Priaposnak szoktak értelmezni, de ugyanúgy Hermés is lehet. A pillangó már ott verdes, s a lelki atmoszférát jelzi egy kúton ülő páva is. A kék-arany napmadár a régebbi itáliai gemmákon a halhatatlanság egyik szimbóluma, és szerepe van Ennius újjászületés-történetében is. A pillangót görögül, akárcsak a lelket, psyché-nek hívják, az éjjeli lepkét pedig egyenesen phallaina-nak nevezik, ami a phallos-ból képzett nőnemű alak...

Az »apró népség« — kísérletképpen vissza

lehet így adni az eredeti szövegben álló oligoi andres-t — nyilván a halottak csapata, amely »puha surrogással«, sőt »cirpeléssel« (tetrigyidi) léttelenül lebeg tova; a halandók árnyai, akár az Odysseiában. Itt céloz először a himnusz Hermésnek erre az alvilági oldalára.” (Kerényi Károly: Hermész, a lélekvezető.)

(Meg sem próbálom értelmezni Kerényi szavait. Tartom magam annyira műveltnek, hogy felvállalhassam a műveletlenségem.)

*

A szülői minőségek és a nemiség szorosan összetartoznak, égi szinten is, ennek alátámasztására két közkeletű kifejezést idézek fel, hárompontos töredékes formában: „k... anyád”, „Isten f...”. Pedig az anya is (a szülőanya s az őszanya is), az isten is, szent. És mégis. Szent a ká, és szent az ef is.

*

Férfi-nő viszonyról beszélek, a Tejutat emlegetvén, nem felejtettem el, de nehogy azt higgyük, annyi csak a tét, hogyan viszonyul egymáshoz a tökök és a hasított, sokkal többről van itt szó, tökösség és hasítottság, jin és jang, ahogy a *bagz* ógörögök mondják.

*

Átélem, másokon is látom, a természetes környezettel való érintkezés, természetjárás, virágok, felhők megfigyelése, a közvetlen megérintés közelebb visz a hithez, valamiféle *természetes* áhítathoz. (Ha nem lennék *túl* rajta, előbb-utóbb kereszténnyé válnék.)

*

Molnár Géza szerint a nép és a nemzet jelentése között különbség van, és ez a különbség kifejtésre érdemes.

A nemzet szót már régen összekapcsolta ő is, mások is a nemzés, a nemző és a nemzett szavakkal, főleg ez utóbbival, a nép szót pedig a nappal.

Felvetődött a napa, az anyós jelentésű napa szó. És érdekesnek tűnik a lehetőség. A nemzet fogalmába azok tartozhattak, akik az atyától származnak, azaz vér szerinti tagjai a törzsnek-családnak-etnikumnak, a nemzetek, míg a nép körébe tar-

toznak mindazok, akik tagjai a nagycsaládnak, de nem vér szerinti tagok. A hozottak, az érkezettek. Gondolok itt elsősorban a vér szerinti fiak feleségeire, akik idegen törzsekből-családokból származnak, s akik férjük családjához költöznek, az anyós uralma alá — és ez indokolná is, miért az általuk használatos megszólítás, a *napa* használatos az atya nőtársának megnevezésére, az élférfi mellett „uralkodó” élnő megszólítására, az atya és *anya* helyett —, valamint a velük érkezett, avagy más úton a törzshöz került szolgálkra, letelepült, befogadott vendégekre. A törzs-nagycsalád körébe tartoznak tehát a nép és a nemzet tagjai.

Mindenképpen átgondolandó a szibériai népek körében gyakori néptestvériség, népkettősség is, mely szerint az egyik nép fiai a másik nép lányával házasodnak (a hozzáfűzött megjegyzések szerint mindez a vérfertőzés, a belterjesség, a genetikai hibák az egymás között házasodás következtében fellépő halmozódásának elkerülésére történik). Érdekes volna megtudni, vajon e kettős nép-kapcsolat intézménye oda-vissza teremt lehetőséget a házasodásra, avagy láncszerűen kapcsol össze népeket.

Érdekes a felvetés tündér-vonatkozása is: egyfajta matriarchátus-patriarchátus együttéléstről van szó tehát, a nép és a nemzet viszonyában, ami a matriarchátus lappangó továbbélését mutatja, egészen a közelmúltig, vagy talán még a mai körülmények között is. (Egészen eddig nem értettem, hogy a fenébe van az, hogy a Hattyú csillagképhez tartozik a had, a család, mégis a tündékirálynő népe, a tündérek a Kismedvéhez, a Tündérek várához tartoznak. Így tiszta. A had a nemzet, a tündérek házában pedig a nép van otthon. A ház népe. A fehérsnép.

Nem, nem tiszta. A tündérek gyakran hattyúruhában járnak. Ezt még ki kell bogozni.

Lehet, hogy a tündérek népe is kétféle? Tündér nemzet, tündér nép? Vérszerinti tündér, és gyütt tündér?)

Ebben az a gyönyörű, hogy a matriarchátus és a patriarchátus intézményrendszere egyszerre, egymás mellett is élhet, és hogy a kettő nem feltétlenül ellensége egymásnak, ez nyilvánvaló.

Lehet, hogy ez az együttélés az ideális a földi közegben?

*

„Peter Apianus... 1533-ban megjelent planiszféráján 3 furcsa csillagkép jelenik meg, valószínűleg beduin tradíciókat tükrözve: az Ursa Minort itt egy hölgy és három fiatal lányka, a Draco-t 4 teve alkotja, a Cepheus-t pedig egy pásztor kutyájával és nyájával.” (Maignut Vera: Csillagképek és csillagtérképek az ókortól a XVIII. század végéig.)

*

A tündérmesékben gyakori, hogy a tóban fürdőző tündér madárruháját — általában hattyú képében jelenik meg, de a fekete tóban például kiskacsa fürdik — elrabolja a leselkedő legény, és a tündér itt ragad, emberi alakban. A későbbiekben emberi ruhát kap, és beilleszkedik a család életébe.

Mint tudjuk, ember az, aki úgy néz ki, mint én — azaz aki a mi kisközösségünknek megfelelő ruházatot hord, a mi viselkedési szokásainknak megfelelően viselkedik, a mi dalainkat dalolja, a mi ételünket főzi... Közibénk való.

Egy-egy faluban nemrég még három generációra visszamenőleg meg tudták mondani, kik az oda-valók, és kik a gyűttek. És ez nagyon fontos megkülönböztetés volt.

*

A Tejút, a folyó önmozgása és a genetikai vonulatok, a leszármazások, családfák rendje ugyanolyan, víz jellegű mozgás. Időbeli lefolyásuk sebessége más. (Nagyságrendekkel más.)

*

Az idegen lányok, a hozott feleségek jelentik a genetikus folyamatokban az energiát, az új genetikus információt, a felfrissülést. Nyilvánvaló, hogy Tündéraszony társzekerén van a helyük, és nyilvánvaló, hogy az ósanyának kell ezeket szabályozni, beengedni vagy lefojtani.

Ehhez annyit kell csak tudni, hogy amikor Göncöl szekeréről kérdezték a szegedieket, azok azt mondták, az a szekér nagyon nehéz, mert meg van rakva villámmal. (Aki emelt meg már akkumulátort, tudhatja, milyen súlyos tud lenni akár csak egy ládácska is, ha energiával megpakolt.)

*

Közlök egy balladát, Silling István Ismeretlen anyám című kötetéből, különös tekintettel a villám és a szekér kapcsolatára. Tulajdonképpen

elegendő volna két-három versszakot idézni, de oly szép, szeretem, nem vagdosok ki belőle részeket.

*

„**Égyszër egy asszonnak
Tizenkét lánya volt,
A tizénketedik
Nándorvár Idor volt.**

— **Idorkám, Idorkám,
Ki ennek az oka,
Zöld selem ruhának
Hosszabb a hátuja?**

— **Szabó nem jó szabta,
Varó nem jó varta.
Verje még meg az Isten,
Aki elrontotta!**

— **Szabó is jó szabta,
Varó is jó varta,
Kiráj kis Miklóska
Erre irányozta.**

**Hóhérok, hóhérok,
Vigyétek lányomat,
Vigyétek lányomat
Az akasztófára!**

— **Édes, kedves anyám,
Kérnék még egy napot,
Egy napot, egy órát,
Vagy egy fél minútát!**

— **Sem napot, sem órát,
Sem egy fél minútát,
Vigyétek házamtól
Ezt a hírös dámát!**

— **Fecskécském, fecskécském,
Vidd el levelecském,
Kiráj kis Miklósna,
Az én galambomnak!**

**Ha énni találod,
Téd a tányérjába,
Ha alva találod,
Téd a paplannyára!**

— **Kocsisom, kocsisom,
Fogjál be hat lovat,
Fogjál be hat lovat,
A legislegjobbakat!**

**Tied a mennydörgés,
Zenyim a villámlás,
Ha élve találjuk
Tied mind a ketté.**

— Jó napot, Jó napot,
Ismeretlen anyám!
Hol van az én babám,
Nándorvár Idorkám?

— Lémént a kiskertbe,
Virágokat szedni,
Virágokat szedni,
Koszorúba kötni.

— Nincsen ott, nincsen ott,
Ismeretlen anyám.
Hol van az én babám,
Nándorvár Idorkám?

— Lémént a patakra,
Fehér lábát mosni,
Fehér lábát mosni,
Magát fittogtatni.

— Nincsen ott, nincsen ott,
Ismeretlen anyám.
Hol van az én babám,
Nándorvár Idorkám?

— Mit tíröm, tagadom,
Ki kell már vallanom,
Bent van a szobába,
Fekszik hideg ágyába.

Bemént a szobába,
Nagy búbanatába,
Nagy búerémébe
Kést szúrt a szívébe.

— Vérém a véréddel
Egy patakba foljon,
Testem a testéddel
Égy sírba nyugodjon!

Nehogy félreérthető legyen, a változatokból egyértelmű, nem Nándorvár Idor követ el öngyilkosságot, hanem Kiráj kis Miklóska. A leány — és a meg nem született — haláláért „ismeretlen anyám” a felelős. Viselkedéséből egyértelmű, csak az ő beleegyezésével szülhetne a leány. „Ismeretlen anyám” — élet és halál úrnője. (Akár egy agresszív bordélyházi madám, ha alkalmazottja méhe megtermékenyül, azaz ha „bekapja a legyet”. — Ezt a durva, „legyes” szólást csak azért használom, hogy elmondhassam, a régen „Méh”-nek nevezett csillagképet a csillagászok „Légy”-re keresztelték át. Lelkük rajta.)

Még egy apróság: nagyon örülök a „búbanat” el-lentéppárjaként felvillant „búöröm” szónak. Nagyon jó, mert úgy tűnik, mindig a bú nem a bánat

szinonimája lenne, hanem egyfajta bebújódást, elmélyülést, eltöltődést jelentene, akár a bánattal, akár az örömmel.

*

Az Idorka keresztnevet nem ismerem, a Dorkát igen.

Árvadorka szerencséje (talán Árvacsillag néven is): csillag a Holló csillagképben, fekete minőségben, a Cassiopeiával átellenes ponton. Az Árvaleány pillantása nevet a Szíriuszra, a Sántakátára is használják. „Két árva” nevezetű csillagzatunk is van, feltehetően az Ikrék csillagkép — bár ez nem bizonyosság —, szintén az Orion közelében. Az árvaság, mint tulajdonság olyan helyeken bukkan fel, ahol a tündérkirálynő, a legfőbb anya nincs jelen.

Dorka, Kata, Ilona, Kincső — női nevek a régi csillagnevek között. Tényleg csak a magam szórakoztatására, átfutom a régi magyar csillagneveket, melyek szólnak nőkről, női minőségekről.

Keresztneveket tartalmazók: Szent Ilona pálcája, Sánta Kata, Sántakati, Árvadorka szerencséje, Kincső szekere.

Lányokat, asszonyokat, tündéreket említők: Leányszemű, Sántalány, Árvaleány pillantása, Árvaleány szeme, Kisasszonyok öröme, Szépasszony, Szépasszony kútja, Szépasszonyok útja, Szépasszony vászna, Sellő, Pálinkásasszony, Részegasszony, Boszorkány szeme, Fehér lelkek útja, Tündérek fordulója, Tündérek járása, Tündérek kútja, Tündérek tánca, Tündérek útja, Tündérfő, Tündérszemű csillag, Tündérút, Tündéraszony csillaga, Tündéraszony kútja, Tündéraszony palotája, Tündérkirályné Szekere, Boldogasszony matullája, Nagyasszony társzekere, Nagyboldogasszony csillaga.

A női minőséghez szokás kapcsolni a Holdat, egyik régi nevén Istenkalácsát, a Vénuszt avagy Esthajnalcsillagot (ez utóbbi neve az idő mozgásával foglalkozó csillagnevekre is ráirányítja a figyelmet), a Bikát, a Rákot, de idetehetem az egyik kedvencemet, a Mátra szerelme csillagot is (a mátra szó jelentése anyaméh is, köldök is, s így tulajdonképpen az anya-magzat kapcsolatot, a kismamaságot jelenti, és valljuk be, a legszebb nők mindig a kismamák).

És akkor most nézzük az idő-szakaszolással, az idő-járással kapcsolatos neveket (egyébként régen nem választották szét a csillagos ég jelenségeit és

az időjárás jelenségeket, gondoljunk csak a meteorológia szóra): Hajnal hírmondója, Hajnalcsig, Virradócsig, Délszakesig, Alkonycsig, Vacsoracsig, Esteli csig, Estvéli csig, Virrasztócsig, Éjfélesig, Éjszakai Szivárvány, Szélvészcsig, Fellengércsig (talán, amennyiben a felleghez van köze), Dérhagyócsig, Zúzmaracsig, Fagyhozócsig, Kikelet hírmondója, Pünkösdcsig, Őszi csig, Tél Háta — néha nem könnyű a napszakot az évszaktól vagy az időjárás jellegzetességétől megkülönböztetni.

Van ez a Vörösmarty, aki a Csongor és Tündéjében nemtőkét szerepeltet, azt hiszem, nem lehet könnyű eljátszani, lehet hogy rosszul értelmezem, számomra élő, megszemélyesült fogalmak ezek, ilyes csillagneveket is találni a régiségben: Szerlemcsig, Magános csig, Szerencsecsig, Cigányok szerencséje, Szegényember szerencséje, Utasok szerencséje, Utasember öröme, Kisdedek öröme, Bánatcsig, Elátkozott és Átkozott csig, Haldokló csig, Özvegycsig, Jámborok csig, Mérték és Rendcsig.

(Jámbor ember öröme. Az enyém, mármint ez a névfelsorolás.)

*

Szeretnék egyszer tündérnaptárt csinálni, amiben elsősorban női nevek vannak, nem kizárólag, de főleg, tündérnevek és virágnevek, mint teszem föl, magasra a mércét, magamhoz mérve... (Na ezt én sem értem. Inkább jöjjenek a nevek:)

Tündéres, csillagszereplős keresztneveink: Tünde, Tündér, Villó, Vilma és társai (a villámra gondolok), Nándor, Ilona és minden névvariációja, Manga a tréfa kedvéért (nem kakukktójas, létező név), anyánkat idézendő Anna és Kisanna és minden ami annás, Mária, szintén nem egyedül, Bódog (ha asszony, ha férfi), Dóra, Kata, Kincső, Orsolya, a klasszikus érintettség okán Asztéria, Uránia, Vénusz, Orion, Moira, Szirén, Fáta, Nimfa és Nimród (vagy Nim-rúd? — ezt most nem kellett volna), de a hazai mesékről, mitológiáról, történelemtől sem feledkezhetünk meg, nem csoportosítom, csak sorolom a neveket: Déliláb, Csörsz, Árkos, s ha már itt tartok, közbeszúrok néhány folyónevet is, Ipoly, Száva, Iduna, és folytassuk a fényfolyamtól, Emese, Álmos, Turul, Attila, Megyer, Hadúr, Lél, Mátyás, Táltos, Csikó, Lantos, Szent, Szépa, Galamb, Hófehérke, Illangó, Csil-

lag, Hódos, Napsugár.

Vannak ilyen tündérmesek nevek (entyempentyemesek és fickósok, az utóbbiak nyilván a Hadak Útjával hozhatók összefüggésbe — inkább az utóbbiakat sorolom előbb): Bajnok, Bátor, Erős, Levente, Kardos, Csatár, Sebes, Nemere, Sólyom, Kerecsen, Zengő, Dalia, Szilárd, Tömör, Vitéz — és akkor most jöjjenek a kicsit gügyögős, kedveskedős nevek, ahogy a Gyalog galoppból megszokhattuk: Bóborka, Rubinka, Piroska, Fehérke, Zöldike, Életke, Angyalka, Evetke, Baranka, Bogárka, Fürtike, Füzike, Ózike, Sudárka, Szellőke, Pintyőke, Szemőke, Ünőke, Szendike, Szörényke, Tavaszka, Szerénke, Üdvöske, Áldáska, Harmatka, Reményke, Sugárka, Csendike, Havaska és Mátka, s az értékorientált Ezüst Út tiszteletére Arany, Boglár, Gyémánt, Kövec, Korall, Gyöngy és Násfa, és minden Fodor és Bodor, és persze mindez Ajándék, Balzsam a szívre, és töltsön el benneteket a Béke (másképpen Irénke).

Virágnevekkel, növényekkel is jól állunk: Virág, Szirom, Tűzvirág, Vadvirág, Akács, Alma, Amarillisz, Aranka, Árpád, Árvácska, Bársonyka, Bégónia, Boglárka, Bojtorján, Borbolya, Borostyán, Boróka, Bors, Borsika, Buzád, Ciklámen, Cinna, Csiperke, Délia, Eperke, Erika, Ében, Gyopár, Gyöngyvirág, Györgyike, Hajnalka, Hanga, Hóvirág, Ibolya, Iringó, Írisz, Jácint, Jávorka, Jázmin, Kamilla, Kála, Krizanta, Kőkény, Leander, Levendula, Liliom, Magnólia, Mandula, Manna, Margaréta, Margit, Málna, Mályva, Menta, Mimóza, Nárcisz, Nefelejcs, Orchidea, Orgona, Őszike, Pálma, Peónia, Petúnia, Rezeda, Rozmarin, Rózsa, Som, Szederke, Szegfű, Szilvána, Tárkány, Tormás, Tulipán, Verbéna, Veronika, Viola, Zsálya, Vadony... Elég ledeny.

*

S most a *lányok* után: *alánok*.

A magyar, mint férfi-nép női párja talán az alán nép (a Hunor és Magor által elragadott tündérlányok, az alánok, Ilona, Tündér Ilona népe volt — Magyar Adorján felvetése A Csodaszarvas c. könyvében), s ha igen, érdekes lenne ebből a szempontból megvizsgálni a hun és a magyar nép testvérségét — hisz nemcsak a magyarok, a hunok is alán leányokat szereztek maguknak. Lehet, hogy e testvérség azt — is — jelenti: nőágon rokon? (Egyébként — bár nem tartozik ide — régóta nem értem, hogy lehet az, hogy ugye Nimródnak van

két fia, Hunor és Magor, hunori ágon a legismertebb Attila, a magori ág királyai az Arpád-házi magyar királyok — akik Attilától eredeztetik magukat, azaz a nagybácsi leszármazottai!? Ne tessék rám haragudni, tényleg nem értem. Ezzel kapcsolatban a legtöbbet egy szentendrei kocsmá falán lógó festménytől kaptam: A kép a csodaszarvas-jelenetet ábrázolja, ahol Hunor és Magor üldözi a csodaszarvast, látható a képen a mocsaras vidék, a csodaszarvas, és egy, azaz összesen egyetlenegy lovas.)

Ha megpróbálnám e három népet a nagy kereszt végpontjaira elhelyezni, az alánok természetesen a Cassiopeiához, Tündér Ilonához, a magyarokat a Nyilashoz, a szépasszonyi végre, a hunok pedig, Attilán, az atyai minőségen keresztül vezetve az Orionhoz köttetnének. (De azt hiszem, ez csak egy mesterkéltségi rendszer.)

*

Testvérnépek, hun és magyar, férfi- és nőnépek, lengyel-magyar két jó barát, együtt isszák egymás borát, nyelvcsaládok — mintha a nyelvek, nemzetek, népek között is léteznének érzelmi, vérségi, családi kapcsolatok.

(Közben előjött két fontos szó: érzelmi és vérségi kapcsolatok, nép és nemzet, és ezzel a kettő közötti összefüggés is előjött: az érzélem, a természetes érzélem, vagy ahogy a szakkönyvek említik, a szerelem, vérségi kapcsolatokat teremt. Mert a házasság érzelmi kapocs, de a gyermek már vérségi kapcsolatban születik. Mintha a nép burka, kérge lenne a nemzettestnek, s azzal folyamatosan egybeforr, miközben — honnan, honnan nem — nő helyette újabb burok.)

Ilyen értelemben is érdekes lenne megkísérelni a népek, elsősorban, mivel számunkra a magyarság a legfontosabb, az ázsiai — európai népek nagy családját. (Talán még a nemzetek-népek fölötti egységek, a nagynemzetek-nagynépek is kirajzolódhatnak.)

*

Mindig igyekeztem kikerülni az aktuálpolitikai kérdéseket, azokat elfújja a szél, de mostanában a csontjaimban érzem, én is, nagy bajok vannak. És a legerősebb hatalom, amerika (kisbetűvel, megérdemli, nem úgy, mint a hős Nemecek), a hazátlanok népe (tényleg, nemzetük nincs is, hacsak a májusi virágszálakat nem tekintjük annak), a sze-

mét kultúrája, erőből, durván, eszetlenül csak fokozza azokat. Kezdem azt hinni, bármennyire undorodok az európai unió gondolatától, tényleg kell az összefogás, szigeteket kell teremteni, a káros tendenciák lassítására.

De hogyan lehet összefogni népeket? Nekünk már van tapasztalatunk, a monarchia két önálló ország részleges egybenövése, annak kísérlete volt, és végül is nem volt sikertelen, voltak élő elemek. De az összeszokáshoz kellett vagy száz év.

Az európai unió összefogdosott államai, ha nem tévedek, huszonötön vannak — nem áll rá a szám a vagyunkra —, huszonöt ország között pedig már 25! pár-kapcsolat van (a felkiáltójel nem a sikoly jele, matematikai jel, faktoriális, ha nem tévedek, azt jelenti, huszonnégyszer huszonnégyeszer huszonnégyeszer hatványozás, le egyig), ami, ki se számolom, igen nagy szám. (Matematikai tévesztés. Nem szorozni kell ez esetben, hanem összeadni: huszonnégy plusz huszonnégy plusz le egyig, de így is nagy szám.)

Ennyi kapcsolat összebecsiszolásához igen nagy idő kell, annyi nincs, pörögnek az események, tehát marad a katonai fegyelem, a brüsszeli diktatúra.

Csak hát ez meg hosszabb távon nem működik, az erős vaddisznók ugyan jól érzik magukat, de a kicsik, ahol lehet, ott dacoskodnak.

Meg kell tehát gyorsítani a puha együttélési módok legalább megismerésének, de inkább működtetésének szakaszát. Vannak tapasztalataink, talán nekünk a legtöbb, az ártéri gazdálkodás módszerei, a szent korona összefogó ereje — és talán Mária, királynőnk, segítene a medencén kívül is ebben.

(Folytatjuk)

Pecséthege (Internet)